

Kamilo Hose Sela

AUTOBIOGRAFIJA

U proleće 1915, u jeku Evropskog rata, gospođica Kamila Emanuela Trulok i Bertorini – britanski cvet sa blagim talijanskim mirisom presađen na obale ušća reke Arose – ostavila je devojaštvo i postala, zauvek, gospođa Sela. Imala je tada devetnaest godina, haljinu od belog muslina koja je bila dugačka do poda, zlatnu kosu, blagoplavi pogled, izraz – napola zamišljen a napola veseo – Velike Vojvotkinje u progonstvu, i ceo jedan svet iluzija koji je tek trebalo isprobati.

Njen verenik, don Kamilo Sela i Fernandes, bio je bezmalo razbarušen mladić koji je početkom veka čitao Martinesa Ruisa, vozio se biciklom i plovio na šalupi, učio esperanto (još čuvam razglednice upućene singoru, mome ocu, koje su obišle svet od pošte do pošte), pio čaj uz pekmez od jabuka – kako su zahtevala pravila – i imao neizrecivo ničeansko držanje natčoveka sa šest tuceta košulja, sedamdeset pari cipela, dvadeset pet odela i verenicom koja je govorila jezikom admirala Dželikoa.

Venčali su se, kako reko, i sledeće godine došao sam na svet ja u latinskoj Iriji Flaviji, u Padronu drevnih Zveva, u senci Huana Rodrigesa, Masijasa Zaljubljenog i Rosalije de Kastro i drevnih magnolija koje su sačekale da se ja rodim pa da procvetaju – jedanaestog maja.

Kršten sam u kanoničkoj crkvi Santa Marija la Major de Adina, u skladu sa obredom rimske apostolske i katoličke vere i kao krsna imena data su mi: Kamilo, Hose, Manuel, Huan, Ramon, Fransisko, Santjago, Abraham, Zaharije, David. Obično upotrebljavam samo prva dva.

Kakva divna priča!

Ali život je tužan, surov i grub pa je dobru krv poezije ubrzo zamenila besramna krv rata.

Jedna dadilja, Karmen, Ciganka, iz Almerije, bakarne boje kože. Karanfil u crnoj punđi i neprestano "Dete moje!" na usnama.

Engleska.

Jedna tetka – Katarina. Druga – Elizabet. Još jedna – Meri.

"Shocking, my dear" čega su mi bile pune uši. Jedan gospodin – od četiri godine, dragi moj – ne sme da se zaustavlja pred izlozima niti da traži bilo šta što mu nije ponuđeno.

Španski je težak jezik koji treba izgovarati širom otvorenih usta. Ima puno nepravilnih glagola i u njemu nema nikakve razlike između b i v, što nimalo ne olakšava ovladavanje tim jezikom, nego ga u velikoj meri komplikuje. (Cela rečenica potiče od gospođice Esperanse, osiromašene Santanderke koja je – nikada nismo saznali kako – dospela u "magloviti" London; ona je bila prva dama sa kojom sam nasamo šetao po livadi.)

Španija. Velika iluzija! Moja zemlja!

U Korunji pada kiša, a Bedeker na to ne upozorava. Prvo razočarenje.

Svet je obučen otprilike isto kao i svuda. Drugo razočarenje.

U školi me deca tuku iz tri temeljna razloga:

a) Zato što se zovem Kamilo.

b) Zato što španski govorim gore od njih, po njihovom mišljenju, a oni ga govore pri-
lično loše.

c) Zato što sam slabiji od njih.

Oh, kakva skica!

Madrid – Madrid je veliki kao London, čini mi se! – i odiseja od devet, deset, jedanaest godina.

Gimnazija i izbacivanje. Druga gimnazija i izbacivanje. Vaspitač koji me nije puštao ni da mrdnem i koji me je novcem što mu je davao moj otac da idemo na konjske trke vodio na fudbal, "muški sport par excellence", po njegovim rečima. Grozno je smrdeo na beli luk i stalno mi govorio o Menendesu Pelaju. Govorio je lepe reči: hipofiza, patristika, medievalistika, itd, itd.

I to se završilo!

Portugalija, počev od Tuja, Valense do Minjo, Braganse, Portoa.

Porto ima luku koja se zove Leišoiš. Ja, i moja verenica – prva! – debela mulatkinja koja se zove Dolorinjas. Ubrzo dobijam strahovitu želju da vidim majku.

Prvi stihovi u životu. Ko bi to rekao!

Mojoj dragoj ljubavnici:

*O, Dolorinjas,
tvoju ljubav na kolenima ...*

Mojoj dragoj, dalekoj majci:

*O, majko,
ti koja u daljini ...*

Uzburkanoj pučini:

*O, more,
u čijim mračnim talasima ...*

Zašto, Bože moj, pesme uvek moraju da počinju sa o?

Konzul (a ja sam mislio da su konzuli drugačiji!) i ponovo Madrid.

Popravni dom: okrečena soba, visok prozor, madrac, klupica, čamov sto i Toma Kempjijski. Nego šta!

Odavde nikoga nisu izbacili na ulicu.

– Nikada! – kaže mi Arturo, drug koji zna da igra bilijar, koji čita, a da niko ne zna odakle ih izvlači, romane iz biblioteke "Odvažni vitez", i koga je jedne noći njegov stric zatekao u kabareu.

Matura i oproštaj.

Bludni sin, očeva kuća ....

O, kakva radost!

Poljupci, zagrljaji, suze ...

– Sve je prošlo. Evo ti stotka!

– Auuu!

1931. Imam petnaest godina.

– Šta ćeš da budeš? Sada kada si maturirao treba da razmišljaš o tome.

Istina: razmišljam ja, ali ... kako mi je lepo bilo dok nisam ništa radio!

Karijera, studije: carinarnica, medicina, fizika, agrikultura, filozofija i književnost, prava. Kako je lepa ona rečenica o neprilagođenosti, da izvine moji čitaoci!

Moji stihovi su sve manje razumljivi. Ja sam obnovitelj lirike i jednoga dana prijatelji moraju da me vode kući, potpuno pijanog.

– Samo da tata ne sazna!

– Ali mama. Da je Bodler ...

– Ćuti, ćuti, pusti sad to.

Francuska, ponovo Engleska.

Šampanjac sa prijateljima i devojke sa visokim potpeticama. Već sam odrastao!

Jedan gospodin – sa punih šesnaest godina, dragi moj – ne trudi se da stvara preobraćenike u svoje ideje o moralu, politici, filozofiji ili veri, i nikada ne govori o donjem rublju ni o istoriji.

Zdravlje mi nije dobro.

Ponovo u Francuskoj, gde nežno volim Lidiju Aleksandrovnu; putovanje po Belgiji ...

"Dragi sine,

Vrati se opet kući. Stanje u Španiji nije baš umirujuće. Mama je veoma zabrinuta.

Grli te

tvaj otac."

1936. Ala je tu bilo gužve!

Jedna knjiga: Dok stupam u sumnjivu dnevnu svetlost.

Još jedna knjiga. Još jedna. Još jedna.

(Ovo je već manje važno.)

Šaka umotvorina, 1953.